

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Sefer 'Atsmot Yosef

Ibn Ezra, Joseph ben Isaac

קחצי נב פסוי, ארזע נבא

Nidpas ... poh Śaloniḳi, 361 [1600/1601]

אמרג נמזהש השע תוצמ תייגוס

[urn:nbn:de:kobv:517-vlib-11767](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:kobv:517-vlib-11767)

עצמות יוסף

בפקח מינו כימ'הו מטל כן ומשום הנער שמונערו
אמר הכי : גם להר' מה זל שכתב הטור ביד קימן
ד'מ קשה יותר שכתב זל הא דכארנקי של כן מני
לאכלומי דוקא מקמיה דשרייה לים דאכ' דמונע
ולא שדי ליה אכל כתר דשרייה אקור לאכלומי
דמאי דהיה הוה ע"כ : ותימא דאס' כן היכי מוכח
מהיהא בריתא דהוי מטל בן דהא לא מוכח ולא
מידי כיון דאפילו למ' ד מטל אכ' מ' כתר דשרייה
אס' לאכלומי וכמ' זל וז' שזה טעמו של הר' מבס'
זל שכתב עד היכן כיבוד אפילו נטלו כוס של וכו'
ולא הכלימו והטעם משום דאיירי אחר שהשליכו
דמאי דהיה הוה אכל כהך בריתא נראה דא' לא
לאוקומא כהך דקתני כדי שיטול ארנקי ויורקנו
בפניו ולשון ויורקנו משמו טעדין לא ורקו ולהכי הוה
בעי להוכיח מינא דהוי מטל בן אכל לישן דהר' מב'
נראה דאיירי בשכבר ורקו סבך כן נטלו כיה שלו
והשליכו בפניו משמע שהשליכו כבר כ"ל :

בתני

לית רב יחזקאל לרמי כריה וכו' :
לפי טיטת התוספות לפי הקס' ד'
דאזלין בתר הרוכ אפילו הם בחמורה קשה
אמאי פריך ליה מאי אריא וכו' הוה ליה למכרך
א' מ'ט דרכנן דקאמר ידונו בשרפה שהסקילה
חמורה דהא חול' כן כתר רובא דמנ' לומר דר' ש'
ורבנן פליגי חי אזלין בתר רובא או לא ודוחק לו
דלא שכיך ליה למתני ומיד כשהזכיר לו הריש'
הקשה אליו :

עוד

קשה אמאי לא קהדר ליה דר' ש'
לדכריהם דרבנן קאמר להו לדידכו
דאמרייתו שהסקיל' חמורה לא שרפה חמורה דהא
ר' ש' הוה פליגי כהדי רבנן כה אל' פה דאין לומר
דר' ש' הוה המדבר ולכך לא שייך למימר הכי
ואין מקום לקיים קושיא זו ולוא מדכרי רכי שמעון
הם אחרי דכרי רבנן מדתנן בריש פ' ד' מתות כ"ד
סקיל' שרפה וכו' וקתני דכרי ת' קוד ר' ש' דהתם
הם דכרי רכי הקדוש ונקיט סדרא אליבא דהני
תנאי וז' ע' לכ' :

באי

שנא דפלגיניהו וכו' יש לרדק' לפי
ר' מאי פריך בגמרא א"כ לכתו קרא
מפני טיכה זקן תקום דאי הוה אמ' הכי הייתי או
דלכעי זקן מופלג כזקנה :

ונראה

דלא דריש מוקן שיהא מופלג
אלא ר' יובי דס' דאיירי כיניק
וחכים אכל דבנן ס' ל' דוקן קנת חכס קאמר דהח
לאוב' ש' גמורה היא משכעי זקני הלכך מדפלגיניהו
כתרת' ש' מ' דאפילו יובי וכו' :

דף לג נקטו

דאי מוקיף כ"ל דקרא
בת' ירשת ה' תוקיף

האטה נקנית

ימים וכיון דדריש זקן וירשת כיון שכב קנה הירשת
נקטו דאי מוקיף חי :

סוניית מצות עשה שהזמן

נרמא

רף לר וכללא

קוד' כל דבריו הבריתא כדי לידע מעיקר חיוביה
מנות עשה שהזמן נרמא זלו זו היא שלא הזמן נרמ'
ואחר כך פריך אמתניתין וכללא הוא וכו' :

וכללא

הוא פריש' וכי כלל קצוב דכל
מנות עשה שהזמן נרמא נשים
פטורות ל' ש' עמוסל רש' זל שלא פירש דפרוך
גם אמנות עשה שלא הזמן נרמא כשאמר וכללא
וכו' משום דא' כ' לא ה' ל' לתלמודא למומר וכו' והיו
ת' ת' אל' והרית' תוכו' ומדקאמר ותו משמע ד'
דמשיקרא לא הוה פרוך כאו' וכללא הוא וכו' אל' לא
אמנות עשה שהזמן נרמא וא"כ הק' ותו כלו' קושיא
פ'הרת והיא אמנו עשה שלא הזמן ותמהתי ממורו
הרש' דס' אף לא הסגיח בזה :

אין

למדיס מן הכללות ואפי' בעיקר שנא'
כו חוץ : אין לרדק' שאני התם
דמנ' למימר דהתנא תנא ושייר באו' חוץ מן המימ'
ושייר באו' חוץ כמהים ופטרויות דאדרכא באו' חוץ
משמע שמחוק את כללות הכלל ואפילו הכי קאמר
דאין למדיס ממנו ולפי האמת הוה טעמו של דבר
דתנא ושייר וכן פריש' התם בערובין : ואם לרדק'
מהימיתי מהא דתנן בכל מערבין וכו' דנרא' דוח'
מכריח הדבר מעצמו דמאי אזלימיה מהיהא מתנא
מהך מתנא דהבא' : ונראה דהתם קאמר בגמ'
דרכי יוחנן הכא קאי מודקאמר אין למדיס מן
הכללות ואפילו במקום וכו' ואי רכו יוחנן קאמר
מלתיה גבי ערובין היה ראוי שיאמר אין למדין מן
הכללות במקום שנאמר בו חוץ והכי מוקיף התם
ולכי קאמר אין למדין מן הכללות וקאמר רכי
יוחנן גיפיה הכא דאפילו במקום שנאמר כהם חוץ
אמרין הכי ולהכי קאמר דתנן לפי שבעל התלמוד
דאה שרבי יוחנן אמ' אפילו במקום שנאמר בו חוץ
ולא קאמר היבא קאי מלתיה ומייתי דתנן בכל' ש'
מערבין וכו' והתם קס' ג' כי הך גז' ונריך לתרומ'
כמי הכי והשתא לא מייתי לה להכריח לא לתרומ'
לן המקום שנאמר בו חוץ : ואין לרדק' דלא
פריך בגמרא וכללא ולא מירי' משום דלא קחשיב
לן תנא דבריי' אל' הני דלא כתי' כהדיא חיוכל'
למעוטי מנה שמחה וסקהל דפטור כתיב בהדיא

דהא לשוא דכל משמע בכל גוונא ויה תיקון רש"י
 זל באו בתורה וכו כלל קנוב וכו לתרץ הר דוקא
 דכתיבכא וק"ל והר דנקט פדין הכן לחודיה הוא
 פדין מילה וחדא מנייהו בקט' ואפשר עוד
 דתקדוקו אחריתי דאיכ למידק דמאי פרוי מכדין
 הכן דהא פראן הכן כבה הוכיר התנא ברישא ד
 דמתניתין דחייב האב ולא האם ברישא דכל מצות
 האב על הכן ועדיף טפי משנאמר בהם מוז' ו
 ונראה דהיינו אומר דרישא לאו לפדין הכן אלא
 אלא למילה דדוקא כי היכי דקום דכל מצות עשה
 שלא הוון גרמא תהא כוללת כל מיה שאפש' ולהכי
 לא נקט מילה לומר לך דהא תקשה מן הרישא
 אבכה התנא פורט דבריו נאמר לך דאיידי במילה
 דדוקא ככל דוק'

תוספות

תפילין וניזית ותומא היכי
 תשיב ניזית מצות עשה שלא
 הוון גרמא למד' כלי קופכא חייב' בניזית נראי'
 לי הדברים שהתוספות למד' כלי קופכא וכן כבה
 אכיקו אדעתיהו דכלי קופכא אינם חייבי' בכלי
 לילה כיון שאינם ראויים אלא לתשמוש הלילה
 וכן קיימא לן וכהוה טעמא דפר' כמא מדליקון
 דקדין פטורה מן הניזית גזירה משום כשות לילה
 דקופכא ככלי' של יום הם המחוייבים בניזית אפי'
 הם מונחים כקופכא אבל היווה לקי התוספות
 מהעתיקה דכיון דאפי' הם מונחים כקופכא שאינו
 לנשט' עם כל זה חייבים בניזית אפילו כלילה לא
 יש שום זמן שיהיו בטלים מניזית ולכך הקשו זל'
 דלדידי לא הוון מצות עשה שהוון גרמא וכשתירץ
 ר"ז זל' דכיון דחייבו תלוי במה שהוון גרם וכו' עירך
 גכ אפילו למד' כלי קופכא חייבים והכונה האפי'
 דכלי קופכא הייב' כלילה מ"מ לא בא טעם החיוב'
 אלא משום שהם כלי' היום וכפוכה זאת הוון מצות
 עשה שהוון גרמא והשת' מתרץ ר"ז הבא מה שתירצו
 התוספות ובלא"ה ה"י היה קשה מאד שהתירץ
 שכתבו התוספות בכרכות הוא באמת כרוך וכיון
 היה עומד בכותל גרמי' טוב חקרתי ודרשתו
 אחר תוספי' הר' אשוראיתי מכואר בדכרי'

תוספות

מעקה וכו' והא השוה הכתוב
 אשה לאיש לכל עונשים וכו'
 כן לכל עונש לכל הלואין אף על גב דאינם חייבי'
 מלקות משום מ"מ עונש מלקות יש להם וכן כ"ל
 ודקדוק רש"י זל לקמן בפ"ס דכל לא תעשה וכו' :
 והשתא ניחא דנשים חייבות כלאו דלא תשים עם
 שאינו מייב' מלקו' דהוון לאו שבכללות ולאן שאין בו
 מעשה לענין מעקה : ומו' ר"ז דככלהו משכחת
 גבו במעקה אין שייך לא תשים דמים אלא בכונה
 בית מתחילה אי משום דלא תשים דמים קאי' א'
 פריש' דקרא רכי' תכנה בית חדש דמשמע שהיה

משעת פסוק דדוקא ג"כ העסק דועשית מעקה ז"ל
 כן קאי ארישית דקרא דכתי' כי תכנה וכו' ועשית
 מעקה : ונהנה לא מנחתו לטעם דוכתב בדכר' :
 התלמוד רמז לדבריהם זל חלת מאי דהובא כפר'
 חלו מניחות בטלה לפני יאוש וכו' דאייב' עובד על'
 והתעלמות אלא בשעת האיש נכנס וכו' דטעמא
 זל משום דליקטיל דקרא דלא תשים דמים משמע
 בשעת עשייה דשייך שימה בעת שבונה הגב' כלל
 גזע' דהיינו ממש שימה בידים כמו מנדל כלכ רע
 זמעידי' קולס' דעוה דכפא לן כפרק' אלו נעברת
 מהך קרא דאביר' : אבירא דאיכא למידק
 דהתוספות בהכאם הר' הקפדני משמע דלא חסיקו
 ואדעתיהו דקרא דלא תשים דמים איירי כענין
 דשייך שימה שכר בתכו זל' מ"מ איתנימו למעקה
 כנראה מלשון אמרם מ"מ אף על גב הלל הו' שימה
 ממש : ונראה דמעיקרא הו' סלקי אדעתיהו
 התוספות דלא שייך שימה כיון דהגב' כלאו בהיתר
 גזור וכעוד שלא עשה המעקה איכ' עובר כלל'
 ובתירוצ' תירוצ' דכיון דקאי אשעת הכנין ולא כבה
 מעקה שייך שימה שפיר האמת מהיה להם לבלות
 דבר מזה : עוד כתבו זל' וכאבירה נמי משכחת
 לה עשה כלל לאו בגון וכו' : מ"מ התוספות וכגון
 שנטלה הייבו לזוור דכשעת נטילה היתה ע"מ
 להחזירה נש' וכגון כלו' שאחר שבאה לידו בהיתר
 כטלה לעצמו וחזרו התוספות לכרש' איד' כגולנו מ'
 מזה מהלואין ואיד' חייב על עשה דהשכ' תשיבס
 לכך כיוונו לפרש דכריה' איד' כגולנו מזה מהלואין
 ואיד' חייב על עשה דהשכ' תשיבס לכך אמרו לפרש
 דכריהס באומרם דהשתא לית בה לאו דלא תוכל
 פ' משום דמעיקרא בטלה להחזירה ואם כעוד ש'
 שהיה קודם יאוש היה מטלה לעצמו פשיטא שהיה
 עוכה על לא דלא תנאל דהו' לייבול אית התוספות
 א' זה אחר כך הוא שנמלך שלא להחזירה דהיינו
 אחר יאוש דהשתא אינו עובר אלא משום השכ' ת'
 תשיבס וכו' ואי גרסי בדכריהס דאחר כך נמלך
 שלא להחזירה ניחא טפי : אבל זה צריך לדחיק
 בדכריהס כדו' להסכים דכריהס עש' המעקה דפי'
 אלו מניחות דאמרין התם בהדואראינו עובר על
 עשה לחזירה אלא כשנטלה ע"מ להחזירה ואחר'
 יאוש כמלך ונטלה לעצמו ובתוספי' הראש' כתו' לשון
 מוקדם למ"מ כפרק' אלו מניחות :

עוד

כתבו ז"מ דמ"מ איכא נפקות' וכו' פ'
 כגון כפורי מזרעת לטהרתה שהיא
 מצות עשה ולקחה לטהרתה האם על הכף דהשת'
 אם היא חייבת כעשה דשלח תשלח איתא מצות
 עשה דמפורע' ודחי עשה ולא תעשה דש' לוח האן
 וכונא בנה תמנא כפ' שלוח הקן עש' ענייני' רבים
 באגמ' יאוש הו' באגמ' שזי' דהו' על' וכו'

הה היראה
 והוסיף
 הכי
 התלמוד
 קר' חזוהו
 הוון נש'
 וכו'
 קנוב דכל
 רמא נשום
 דפרק'
 זמר וכלל'
 דומ' והו'
 ושמע'
 א' וכו' אלא
 כלו' קושיא
 התי' ממורי
 ה'
 כמקו' שאל'
 שאני התם
 פ' מן המים
 א' כאו' חזו'
 הכי קאמרו
 מו' של דבר
 ויש לר' ד'
 דנרא' דו'
 היא מת'
 אומר כג'
 ים מן ה'
 זכין קאמרו
 ין למדין מ'
 מקיף הת'
 קאמרו רבי
 ד כהס חזו'
 ל התלמוד
 זמר כו' חזו'
 כן בכל' :
 דין לתורה'
 אלא לחזרו'
 דקדוק דלא
 לא קחשיב'
 דיח' חייב'
 עיב' בהדוא'
 כפ'

כלל ומצות עשה שהזמן גרמא נשים

קשה

צילף מקו דפדיון הבן דהו מנות עשה שלא הזמן גרמא ואכפיה נשים פטורות כ"ס מ"ע שהזמן גרמא ואלעב דפדיון הבן זות"הו ב' כתובים הכא' כח ואין מלמד' מ"מ ק"ו מצי למעבד מיני ועם סכלל זה לא הזכירוהו בעלי הכלל סברא הוא דילפי מקו שהרי אית לן בללא דמונא מאיכור' לא ולפי ואיכ' דאית לן ק"ו ולפי ובמ"ט התוס' דף כ"ח ועם שיש לחלק כדכר הוא דמות ראי' :

ונראה

דכיון דמסכרא קיילפינן משני כתובים אף אני אעשה יוכיח מסכרא ואעב"כ דהו שני כתובים ואמר' הכי מנה והקבל ווכיחו דהו מנות עשה שהזמן גרמא ונשים חייבות אף אני אביא כל מנות ע"שג דהו נשים חייבות ועוד אי לא ידעי' השתא שום דוכתא דצילף מינא דלהו פטורות מקו' לא ילפי' למנות עשה שהזמן גרמא אלא כאמר סכל המנות שוות גלית לן שום חילוק בין שהזמן גרמא ללא הזמן גרמא קשה מאי בעי מנלן דהא מדאינטר' למכתב לקמן כפיס' דכל מנות לא תעשה קרא דוהמית איש או אשה דהשה הכתוב אשה לאיש לכל מיתות שכתור ועביר כגמ' כריכות לג' קראי וקאמר דאי' אשמעי' הא משוט דחיות הוא אכל כופר אימא דכר מנות אין אשה לא ואי מנות עשה שהזמן גרמא נשים חייבות היכי קאמר איש דכר מנות אין דהא עיקר הכתוב לא אינטר' אלא מכס' הך סברא :

ונראה

דכיון דמזוני דפדיון הבן נת' וראיה וכוכה דפטורות שפיר אינטרין קרא דוהמית משום הנך מנות דאנשים חייבי' ונשים פטורות קשה מאי בעי מנלן דמדאינטרין מנה והקבל לשני כתובים הכא' כא' ואין מלמדים ידעי' דבעלמא פטורות דהא הנך תרי קראי דשני כתובי' הו כעין מיעוטא ולמה לי הקס' דתפילין לת' :

ונראה

דאינה קשיא דע"כ היקשה דלא ניקיש תפילין למונא לחיוב' ואין להקשות לפי המסקנא לשמוק מהקס' דלמען תהיה תורת' ב' בפין דהוקס' דתפילין לכל התורה כלה דהא סך היקש' לא דרוש' לה אלא מ"ד ככ"כ מלמדים כדאיתא במסקנא וכשש' הוא :

ואי

קשיא לבעיין קשיא דכעני מנות עש' שהזמן גרמא דנשים פטורות מנלן ואינהו לא הוה ידעי' מנה והקס' לא מנדי' והמתר'

פתיחן גמרא מתפילין וכו' עדיפא מיני קאמ' ליה דנפיק מקרא דכתיב כהריא' : א"כ עס מה סאתרן לקושיא אחריתי דאיכא למידק דמאי הדר ליה צ' גמרינן מתפילין וכו' דכיון דאינהו נופיה הוה פריך ליה והרי סוכה כבר אסיק אדעת' סוכה א"כ ליש' ליה דנשים פטורות בעלמא גמרינן מסוכה : ונראה דהכעין גופיה הוה דקאמר לכלה מלתא עד והרי סוכה ה"ק ומנות עשה שהזמן גרמא דנשי' פטורות מנלן דאין לנו מקום ללמודו אלא מתפילין ותפילין גמר לה מת' מה תאמר ונקיש תפילין למזונה דלתפילין לת' איתקוש בין כפרשה ד ראשונה בין כפרשה שנייה וכו' ואינהו גופיה הוה דקאמר לה מאי דמקס' עליה : והמקשה התחיל להקשות והרי סוכה וכו' :

נשים

פטורות מנל' לכאורה נראה דבעי מנלן משום דהסכרא היא להפך . ויש לדקדק אס' כן מאי בעי בסמוך ונקיש תפילין למונא דהא לחיובא לא צריך קרא דסכרא הוא ובהכרח כדכר פטור דע"כ לא מצי למשתק מקרא מלמכתב' בהך פרשה ולא הו' שום דכר מיותר אלא חד הקסא מהנך תרי דאיתקוש תפילין לת' וכדאפ' בסמוך :

תפילין

לת' איתקוש בין כפרשה ראשונה וכו' קשה לשתוק מקרא דוהודעתס לכניך דממעט' מיניה לנשים מת' ומדאינטרין הני תרי הקסא דתפילין לת' ידעינן דנשים פטורות מיניה . ונראה דהנך תרי הקס' לא מהני אלא אחרי שידענו פטור כת' ותיוב' במונא ומשום מה דאית דילפינן מת' צילף ממונא הוא דאמרינן דהכא הו' תרי היקשי' והכא חד היקשא אכל אי' לא הוה קרא דוהודעתס לא היינו אחא לא דת' חייב כמו מוזה ולא הוה דרש' הנך ב' היקשים : ובהכי ניחא מאי דיש לרן' לא לכתוב קרא דירבו ימיכס' לחייב נשים במונא ומדאינטרין כ' הקשים בת' ידעינן דמונא חייב דלא צילף ממונא ואי מוזה פטור כמו ת' כחד' היקשא בני' ואין לדקדק דקרא דלמען ירכו ימיכס' אינטרין למתן שכרה ולא שייך לומר לשת' קרא מיניה . דהא כתבו התוספות לקמן כד' ת' נשי' חייבות וכו' ואי כתב מורא ולא כתב מוזה וכו' כבר דמני למידק דלא לכתוב קרא דמונא איכרא דמני לתרן דהתוספו' דצו לעשות כ' צרכיות בעבור שמנאו אותו וק"ל :

ונקיש

תפילין למונא : וקשה דהא כתבו התוספו' לקמן כד' וצילף מת' ז' ואת' אדרבא אית לן למילף ממור' לחיוב וכו' ואומר הר"ם דמסכרא דמת' איכ' למילף בין דאשכחן דנשי' פטורות ממזנה יקרה וכו' וכיון שפ'

מאי פ' מת' ונראה שבת' וצילף מנה רח' לפטור ללמוד מה הא וכו' תפ' דאית למילף חובבא דטפי גראה דוקא כיון דר' דמנה ונקי' מתפילין מלתא דמונא דהכי הו' תפ' תוכ' לקיבוי' אמונה דהתור' לדקדק דכי ה' אמונה ב' מנדי' פתסי' בתרין ותר' תפילין מלמד סכרת פריך חייבות אלא בעלמא

ואי פריך ונילף ממוזיה דאדרב נוחא טפוי למילף
מת' דהוי מנוה חביכה ואכיה נשי פטורות :

ונראה

דמ' התוספו ביחא טפי למילף
היינו לומר דמ' בע' הג ונילף
מת' היינו דניחא טפי מת' וכיון שכן פריך בגמרא
ונילף מת' דהוי מנוה חביכה נא' פריך בגמרא
מה ראית למילף ממורא לחיוב אדרב ניכף מהתם
לפטור וכיון שכן פריך בהכרח לבקש מקום אחר
ללמוד חיוב דמהכא ליכא למודק דאיכא למומר
מה ראית בדפרישית ומשום הכי פריך הכא בגמרא
וכי תפילין למוזיה כלן דכיון דהוי לחומר מה ד
ראית למילף פטור מת' נילף מהכא וכיון דאיכא
למילף פטור מת' דהוי מנוה חביכה ואיכא למילף
חיובא ממוזיה א' מה ראית למילף פטור ולישנא
דטפי שכתבו התוספות לקמן ק' ליה : והיה
נראה לחלק ולומר שמה שאמרו התוספות היינו
דוקא בילפותא דמה מנינו אבל הכא דהוי היקשא
כיון דאיתקש בקרא לחומר לא מהני טעמא ד
דמנוה חביכה אלא שאין לי טעם נכון לחלק :

ונקיש

מוזיה לת' קשה דזה א'
דאי ממוזיה פטור לשתוק קרא מ
מתפילין ונילף מראיה ובגמרא לא משיני להך מ
מלתא אלא דהיה אמינא נילף תפילין למוזיה וכיון
דמוזיה פטור קרא דתפילין למה לי : ונראה
דהכי פריך ונקיש מוזה לת' והיה פטור והשתא
הוי תפילין וראיה כ' בתוכים הכאים כאחד ואין
מלמדים :

תוספות

גכרי בעי חיי וכו' אף על גב
דהאי קרא וכו' כונת התם
להוכיח מש' דקרא דלמען ירבו ימיכם לא קאי
אמוזיה דוקא כי אש' אית' ולכך לא מני לטובי
דהתורה מלמדת מצות כדלקמן וק' : והיה כו'
לדקדק קנת דלא מקשו התוספו ולא מירי מקרא
דכי היא חיך ראף על גב דתלה בה החיות מ'
אמוזיה ג' נתן בה טעם חיות : ואם דכאיש יש
כ' מצות לקנות החיות וכאשה מצות מוזה ברי
מתתיה כה : ואפשר שזאת היא כונת התוספות
בתירוגס וכשתעיין תמצא חולט' גדולה בעיקר ה'
הקושיא :

והרי

סוכה וכו' ככאן הק' מורי הר' שדס
אמאי לא פריך בגמרא והרי סוכה
תפילין וראיה דהו' ג' כתובים הכאים כאחד ואין
מלמדים : ולי נראה דהשתא לא פליק אדעת'
סכרת מ' ד' כתובים הכאים כאחד מלמדי והכו
פריך והרי סוכה וכו' וטעמא וכו' הא לאו הכי נשי
חייבות ומאיה טעם הוא דחייבות נילף מתפילין
אלא ע'כ לשי' כתובים הוא דאית' לו דאין מלמדין
בעלמא ונחו כל עיקר הקושיא והיא היא קושיית

הרב הנו וכה' פריך בגמרא והרי ראיה וכו' טעמ'
דכתב רחמנא כל זכורך הא לאו הכי נשים חייבות
ואף על גב דראיה מני למילף מתפילין ולא אית'
אלא לשי' כתובים :

תוספות

סד' א' נילף ט' ו' מ' וחס' המנו'
הקושיא בדברי התוספות
הם ברורות וכבר נכתבו ונחתמו בספרי רבני מ'
מוכחקים הרב מוהר' ז' לכ' זלטה והרב מוהר' ז'
זלטה ומה שי' לי עוד להוסיף נוסף פגלו אכאד
כד' :

הקושיא

הראשון היא כהאי דקמקשו
התוספות למה לי כל שיטתו
גבוי מצה וכו' דהא ע'כ אינטריך טעמא דכל שיטתו
דאי לא הוה כתיב מצה הייתי אומר דנילף כל ה'
התורה כלה מהקהל וכל מצות עשה שהיוצא בה
יהיו נשים פטורות אבל השתא הו' מצה והקהל כ'
כתובים הכאים פאחד ואין מלמדים מנייהו :

והנרא' כוה דכלאו מצה אית' לן שני כתובי' הכאי'
בא' או כשמה או כקדוש היום דהו' נשים חייבין
וכמו שכתבו התוספות בסוף הסוגיא כד' משום
דהוי שמה וכו' א' נראה לתרץ דהתוס' הוכיחו
לתרץ תירוץ זה משום דאי לית' לן להך קושיא אלא
הך תירוץ דשני כתובים תקשי לן קושיא אחריתי
כמאי פריך בעה' ונילף מהקהל ואמאי לא קשי'
ליה להאי תירוץ דתריץ דאינטריך האורח משום
דסד' א' נילף ט' ו' מ' וחס' המצות דזה א' דאם כן
לשתוק מכל שיטתו דמראינטריך האורח ודעיין
דנשים חייבות כמצה והיא היא עמה הקושיא ש'
הקשו התוספות ומאי אית' לך למומר דאינטריך
מצה כי היכי דנהוי מצה והקהל שני כתובי' הכאי'
כאחד ואין מלמדין אש' כן מהאי טעמא נמי לית' לן
למילף מהקהל ואש' כן מאי פריך ונילף מהקהל אלא
ע'כ אית' לך למומר דאכתי לא הוה סלקא דעתן
תירוץ כ' כתובים ולא אינטריך מצה להך טעמא
אלא משום דלא גימא דהאורח אית' לחיובא ולהכי
פריך ונילף מהקהל וכו' והא דלא יהיב כגמ' האי
גריכותא שכתבו התוספות אכאד בסוף דברי וק'
עדין יש לרדק דנקש' קושיא זו באופן
אחר ולא יפול התירוץ שכתבתי והוא

אך

דמה מקשו התוספות אמאי אינטריך מצה דע'כ
אינטריך כי היכי דלא נילף סוכה ומצה מהקהל
ולכחי אינטריך האורח לפטורא פי היכי דלא ג'
מילף מהקהל ואינטריך כל שיטתו כמצה דלא פליק
ט' ו' מ' וחס' המצות והשתא אכתי לא ידעיין כ'
כתובים : ונראה דע'כ נ' להך ק' שני כתובי'
דאם לא כן כהי דסוכ' הו' לפטור מדכתיב האורח
אבל שאר מצות אמאי לא ילפינן מהקהל אלא מאי
אית' לך למומר דטעמא הו' משום דמצה והקהל הו'

כ' כתובים הבאים כאחד זכיון שכן ע"כ מעיקרה
כמו צריך לידע טעמם דשני כתובים וכבר כתבתי
דזה לא יתכן משום דא"כ מאי האי דהדר פריך
ונילף מהקבל :

עוד

הקטנה הרכ מוהר"ן ל"ב זלזה אמיא
לא הקטנה התוספות הך קושיא גבי
הקהל ולא שייך לתרוני מאי דתירונו דהוה אמינא
דהאזרח אתא לחייב דהא בזכורך ליכא למימר
הכי דודאי זכורך הוי מעוט לנשים ואם כאיור
דאויטרין לשני כתובים גם התוספות הוו מנו למי
הכילקושייתם :

ובדוחק

ל דהוה אמינא דהקהל ל
לחודא הוי כ' כתובי אבאי
בא הכ"ט לנש' מטפלין וגו' הנשי דכתי' ביה כהר"י
הוי כחד קרא אבל לקשיית התוס' אין לומר כן
דהא לא הוזכרה מנה לשני כתובים דבלאו הכי
אית לן ב' כתובי מהקהל גופי' כדפרישי' והותרה
ג"כ הקושיא הראשונה בזה והא דקאמר בגמרא
דהוה מנה והקהל שני כתובים ולא קאמר מהקהל
ג"כ משום דאי לא הוה כתיב מנה פומיאות לא
היייתי עשה הב"ט דטפלין חייבי' נש' לא כ"ט וכמו
שכתבו התוספות כד'ה ואנא אמינא וכו' והשתא
שהקטו התי' דנשי' חייבות כמנה מדאויטרין
האזרח טפור עכר' הכ"ט בהקהל :

ואפשר

עד לז' לז' להך קושיא דזכורך
אוינט למעט טומטום ואזכרוג'
ודוקא משום דכתיב נשים בהקהל ממעט' טומטום
ואזכרוג' אבל אי לא היה קרא נשים בהקהל
לא הייתי או' דנשים חייבות מדאויטרין זכורך
דהיייתי או' דכליה קרא לטומטום ואזכרוג' אתא
ספס ככך ואי הוה כתיב זכור לחודיה הייתי
מחייבו כראיה וגם מה שתי' מהרש"ך בזה ככון הוא
ודלנשי' בהקהל לא אינטרין זכורך דבלאו הכי
חייבות מוכ"ט דטפלי' ע"ס :

עוד

הק' מוהר"י כל שהתוספות כתבו הפך
הנמ' דכגמ' קאמר אי לא הוה כתיב
מנה הוה אמי' בילק ט"ו מחג המצות והתוספות
כתבו דאי לא הוה כתיב מנה הייתי או' דהאזרח
אתא לחייב :

עוד

עמדתי על קושיא אחר והיא שהתוס'
כר' שהעלימו עיניהם ממאי דאמר'
במכת קובה פ' היטן דף כ"ח דהאזרח לא אתא
למעט נשי' אלא לרבות גרים ואם מכת בעלמא הוא
והלכה למשה מסיני אתא למעט נשים דלא בילק ט"ו
ט' מחג המצות לרעת אבי' דלא כימא תשבו בעין
תדורו מהדירה איש ואשתו וכו' וכיון שכן התוספות
לא הקטו ולא חידו מדאויטרין האזרח דהאזרח
אינטרין לרבות גרים ואם קאמר שהתוספות מוקשי'

מדאויטרין ההלכה ידעין דנשים חייבות כמנה
דאי לא כן הלכה למה לי א"כ איך תירונו דאי לא
דחוי' וכו' הוה אמינא דהאזרח אתא לרנוני נשים
זכיון דעיקר קושייתם היא מעיקר ההלכ' לא שייך
בזה לתרץ דהא דהאזרח אתא לחייב שהרי ההלכה
כבר ידוע פכיאור שהנשים פטורות מן הסוכה :
ועלה על דעתי לז' שלא בזה ההלכה כביאור רנן'
שאכן מספקי' אם באמרה ההלכה לפטור או לא
והק' אבי' לעולם הלכתא כסוכה וכו' כבר דהיה
הדב' בספק ואי לא הוה קרא דכל שיטתו לא הייתי
קובע מקום לומר דבזה ההלכה לכטור קובה
ולאידך מלת' דאמרינן התם גבי תוספת יוס' ה'
הכבודים באמרה ההלכה : והייתר כראה נכון
הוא דנהי דהכי הויא מקבאל דהתם שהלכה מעט
הנשים מקובה אמוס' לפי הקד' דהתם לא היה
טעם פטור הסוכה אלא מדכתיב האזרח לא מטע'
ההלכה ואפ"ש דכוננין דהבא הכי מטעם כדסליק
אדעתין התם דהכי קאמר והרי קובה וכו' טעמא
דכתב רחמנא האזרח וכו' ולא היה ליה למימ' אלא
טעמא דאמר רחמנא הלכה לפטור הא לאו הכי
נשים חייבו' ודוקא בדברי התנא שייך לו דאמרי'
דבין אקרא לא על לישנא דסתמא דתלמודא :

ודוחק לז' דנקט תלמודא במלתיה לישנא דברייתא
ועל זה כנו התוספות קשייתם' ותירונו דהיייתי או'
דהאזרח אתא לחייב : ולכ"ז כיחא הקשיא
האחרת דכר' דתלמודא דקאמר לקמן הוא הפך
התוספות דלא קשיא דתלמודא קאמר הכי כפי
האמת והנזק דאית לן ההלכה שמיעט' כפירוש
דנשים פטורות כסוכה ואי לא הוה כתיב מנה ה'
היינו למדיכ קובה מהקהל' להכי בזה ההלכה
למעט וזהו כל כונת בעל התלמוד לקמן' ולפי
האמת אין לדקדק לשתוק מכל שיטתו מדאויטרין
מנה כדפרישית דהוה ילפינן מהקהל : א"כ היינו
או' דהאזרח דאתא לחייב גרים אתא נמי לחייב
נשים והראשון עיק' דאם לא כן הוה ליה לתלמודא
למימר הך זריכותא : עוד יש לדקדק אמאי
לא תירונו התוספות דאי לא הוה כתי' מנה הייתי
או' דאתא סוכה כדי שיהיו סוכה ותפילין שני' כ'
כתובים הבאים כאחד ולא כלמוד פטור מתפלין
דהכי הוה קאמ' מעיקרא והרי סוכה טעמא דכתב
רחמנא האזרח וכו' : וכראה דהיינו דוקא
מעיקרא דלא הוה סליק אדעתין קרא דמנה אבל
השתא דגלי' לן חג המצות כיחא טפי למימ' דאינט'
האזרח לגופיה דלא כלמוד ממנה משנאמר דהו'
דהו' ב' כתובים הבאים כאחד סוכה ותפילין
ומהרש"ך זלזה תירץ לקושיא הראשונה דמיחא ל'
למילק' מכ' מלמדים אפי' לפטור מוטלמוד מהקהל
דשו' שד' : וקטנה דהא קדום היום הוי גם כן
בהקהל

כן הקהל דכת רחמנא למה לי לישתוק קרא מיכא
 ויילף כל התורה מתפילין לחיובא זכו : ונראה
 דהכי קאמר ומוקש תפילין למונה ודוקא בתפילין
 יהיו חיובים אבל בשאר המצוות שהיו גרמא יהיו
 פטורין דילכיון מראה והך הילכין מראה טפי
 מתפילין הוא משום דכתב רחמנא הקהל מותר
 דליהו שני כתובים הבאים כאחד דניהו כעין
 מיעוטא ולא כלמוד שאר מצוות עשה ש"כ לחיוב
 מונה אלא מראה לפטור :

בשלמא

כתב רחמנא הקהל ולא כתב
 מנה הוה אמנא בילף ט"ו ע"ו
 מחב העכות : קשה כיון דהשתא לא אסקין
 אדעת' דהך גז דת' מנה לטני כתובים לא משום
 דלא בגמור מסוכה אס כן לשתוק קרא מהאזרח ל
 למעט נשים מסוכה ומדאינטרין מנה ידעינן לה
 דע"כ לא אינטרין אלא משום דלא בילף מסוכה
 מהתאמר דאינטרין האזרח לגופיה כי היכי דלא
 בילף מהקת' א"א כשום פנים דאי הוה ילפי' מהקת'
 חיוב מנה למאי אינטר' אלא מהקת' מני אתיא
 לחיוב אלא ע"כ אית לן למימר דבסוכ' נשים פטור'
 ולהכי אינטרין מנה : ונראה דאי לא הוה כתב'
 האזרח הוית' לומר סוכה מהקת' לחיובא ומנה
 את' לטני כתובים הבאים כאחד ולא כלמוד בעלת'
 מנייהו אבל השתא הכת' האזרח לא אמרי' דאינט'
 מנה לטני כתובים אלא אינטרין כי היכי דלא בילף
 פטורה מסוכה לכך הוצרך בעל התלמוד לגד' וס'
 בנהיכות שעה :

תוספות

ה"א בילף ראה ואת' הא
 אמרינן המנה והקהל וכו'
 קשה למה לא קבעו התוספות היכור זה למעלה
 כשאמ' סד"א בילף ט"ו מ"ו מחב המצוות דהא הוה מ'
 מנה והקהל ב' כתובים הבאים כאחד ולפי מה
 שכתבתי למעלה ב"ה סד"א דאכתי לא אסקין
 אדעת' ב' כתובים נוחא : אל' הוה ס"ל דההיא
 הוה ג"כ גמורה טפימהך דראה דאיה וק"ל :

ותו

מצוות עשה שלא הזמן גרמא נשים
 חייבות מנא לן : אין להקדק'
 דמדמצוות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות מכלל
 דשלא הזמן גרמא חייבות בדעבד לקמן דהשתא
 ס"ל דתרוייהו שוים נינהו ולקמן איכא טעמא כמ"ס
 רש"י והתוספות :

ויילף

מת' קשה האין יתכן למילף
 מת' דאז מצוות עשה שלא הזמן
 גרמא נשים פטורות א"כ מצוות עשה שהזמן גרמא
 לא גרוע מנייהו והדין כותו : שיהיו פטורות ובזמן
 שכן למה לי קרא הקהל לעשותו ב' כתוב' הכא'
 כאחד ואין מלמדים האב"ב ב' כתובים ילכ' פטור'
 מת' שהיא מצוה חכיכה :

בהקל ב' מלמדים וניחא טפי למילף לחיובא מב'
 מלמדים כיון דהשתא לא בליק אדעת' כפי דרכו
 לומר דהוה טני כתובים הבאים כאחד דאס כן כבר
 נתרצה הקושיא האחרת שהק' מוהר"ן לבק"ל גם
 בהמשך הפניא וכד"ה לקמן נרין התיישבו לדרכו

בילף

משמח לחיובא הא דלא משני דהוה
 שמה ומנה טני כתובים הבאים
 כאחד ואין מלמדים משום דרצה לבלות לו האמת
 כפי דעתו דאשה בעלה משמחה :

תוספות

אשה בעלה משמח וכו' וקשה
 לר' דהיינו בזמן וכו' דברא'
 דעיקר קושיתם היא לו דרש' איך פ"י הכא פירו'
 הפסוק בזמן שאין בית המקדש קיים וכיון שכן מה
 סודו עור להקשות ועוד דמשמע מתוך לשון הקו'
 שאינו חייב להעלותה וכו' דהא רש"י ז"ל לא יכחיש
 זה דודאי חייב להעלותה אלא שפירש פירו' הפסוק
 הבא כשמעתי בזמן שאין בית המקדש קיים וכבר
 הקשו עליו איך פ"י כן :

ונראה

דכונתם להקשות דלא יתכן זה
 לומר שפירש בזמן שאין בית
 המקדש קיים ועיקר הכתוב בזמן שבית המקדש
 קיים איירו אלא ע"כ צ"ל דאפי' בזמן שבית המקדש
 קיים קאי אפסוק ולכך מוקשים ואומרים ועוד
 דמשמע מתוך לשון הקו' שאינו חייב להעלותה
 לירושלים וכו' וכדבריו רש"י ז"ל יש להקדק
 שכתב שחייב לשמחה משלו כמאכל ובמשתה וכלי
 פשתן דהא מאכל ומשתה לא שייך בנשים והכי
 קאמר בפסחים כאנשים בראוי להט' דהיינו יין
 והנשים בראוי להן דהיינו כלי פשתן : ואפשר
 היינו לומר דרש"י קאי אכל הומניס ומאי דקאמר
 במאכל היינו הפשר מהשלמי האכללים בירושלים
 וקאי הזמן שבית המקדש קיים ובגדי נכעו"ל היינו
 הזמן שאין בית המקדש קיים : איכרא דריהטת
 רש"י ז"ל כראה דקאי אליו ואגר וכו' דלדידהו קייב
 לשמחם כיון והמאכל היינו בכלל כיון כודאי אין
 שתיה בלא אבילה :

ודא

דקא מיינתו התוספות מאכיו דקאמ'
 אימי דמתויבא כשמחה וכו' פירוש
 דמחויבא ע"י בעלה ששמחה וכן כתבו התוספות
 פ"ק דמשבת ר"ה ומה שכתבו התוספות ועוד תניא
 בתוספתא וכו' מרישא הברייתא קמיית' דקתני יס'
 בראה שאין בשניהם שבלה לשמים וק"ל :

אי

הכי תפילין וראוי כמו הך אי הכי פירשו
 יפה הרעבא ז"ל כחידושו ע"ש :
 ואי בתב רחמנא וכו' הוה אמנא אקיש תפילין למונה
 לכאורה משמע דהכי קאמר אקיש תפילין למונה
 ומאי דהוה ילפינן מעיקרא כל התורה בלה :
 מתפילין לפטור ילפינן מיניה לחיוב וקשה דאס

ת כמות
 דראי לא
 ויי נשים
 לא שייך
 והלכה
 סוכה :
 ואור רנ'
 וראו לא
 ר דהיה
 ח הייתי
 סוכה :
 יוס' ה
 אה נכח
 בה מעט
 לא היה
 א מטע'
 כדקליק
 טעמא
 ימ' חלל
 לאו הכי
 יאסמכ'
 דא'
 בדייתא
 ייתי או'
 הקישיא
 הפך
 וכו' כפי
 בפירוש
 ונה ה
 ההלכה
 ולפי
 ינטרין
 כ היינו
 לחיוב
 למודא
 אמאי
 הייתי
 שני 5
 תכלין
 דכתב
 ודוקא
 אבל
 אינט'
 דהו
 ח' ח'
 ח' ח'
 ח' ח'
 ח' ח'

עצמות יוסף

ורוחק

לו דרוקא לשלח הזמן גרמ' הוא
דילפי לפטורא ולא לשהזמן גרמ'
איכרא דכמקנא דהוגין יש פנים לכאן ולכאן לו
דמע שביהו חייכות כפי מה שכתבו בדה חלא
למד וכו' :

והנראה

לתרן ולו דהקהל אינטרוך
בהכרח וטעמא דמלתא לכי
מצבר קדם לנו למע גבי הא דפרין בגמר ואקיש
תפילין למוזיה דמאי דפרין הכא בגמ ונילף מת
הכינה היא להקשות מה ראית וכו' טכך מחייב
הדין ללמוד חומרא ממורא כמו שיתחייב ללמוד
פטור מת' שהיא מצוה חכיכה והכונה להקשות
מה ראית וכו' ואינטרוך הקהל בעבור שלא תהיה
הדבר מוכפך אצלנו אס כלמוד מת' לפטור או
מוזיה לחיוב :

אלא

דיש להקשות לשיטה זאת דהיכי
תדין דהוון ת' ופריה ורביה שני
כתובים הבאי כל והא עכ כהיה ורביה אינט כרי
שלא יהיה הדב' אצלנו ככפך ממוי נלמד אס ממור'
לחייוב או מת' דהיא מצוה חכיכה לפטור דהא
הדבר ככפך מדפרין מה ראית כלו ונריך לכפך
מלמד ברור ומשו' אינטרוך פריה ורביה : ואס
כאמר דפרין כלמוד מת' ולא ממור' כלל ניח' הך
קושיא אלא דקשה הא דפרין לעיל ונקיש תפילין
למוזיה אס שרין לחלק טס מה שחלקתי וכתבתי
למע' עס שבאמת אין נראה טעם בדבר לחלק :

ובדברי

התוספות יש לתמוה מה
שהקשה ה' הגדול מוהרש"ך
זלה לתירוצי התוספות שתירצו דממורא ליכא
למילף משו' דהוקט כבודם וכו' וגם התירון האחרון
דח' כ' אמאי לא קאמ בגמרא דילפי' ממוזיה והסתא
לא קשי' ליה ונילף מת' וכו' :

ונראה

לי דקושיא דנילף דקא' תלמודא
יש בה שתי משמעויות הא'
הוא דפרין מה ראית כלו דכך מחייב הדין ללמוד
חוב ממורא כמו שמחייב ללמוד פטור מת' שהיא
מצוה חכיכה : הכ' יש להכין דהכי פריך דטפי
עדיף למילף מת' ולא כלמוד ממורא כלל :

ונראה

דלכל תירוני התוס' ק' ל' דת'
חכיב' ולתירון הר"ס ס' ל' דפר'
מה ראית וכו' אבל לא יש טענה גמורה מלמור
מת' טפי ממורא אבל לשאר התירוצי הכי פריך
דמילף מת' ולא ממורא כלל אבל לא ניזול בזה
אי הוה יליף ממוזיה הגהי' דלא כרכת דלמוד טפי
מת' יותר ממוזיה אבל אכתי הוה קשיא לזה מה
ראית וכו' :

משום

דהוית' ופריה ורביה וכו' :
הקשה ה' הגדול מוהרש"ך זלה

האשה נקנית

ד הא תרווייהו זריכי דת' אינט כי היכי דלא נילף
לחיוב ממוזיה ופריה ורביה אינט כי היכי דלא
זריכי מלכת' ויכרך אותם כר' יוח' בן ברוקה
דמעיקרא כדקאמר דת' ופר'
ורביה הוון כתובים הבאים כא'

ונראה

אכתי לא הוה מסיק אדעת' טוס דבר מר יוחנן בן
ברוך וכדפרין ולר' יוח' בן ברוקא וכו' תרתי פריך
אר' יוח' פריך דנילף מת' דהא פריה ורביה הוון
הנשים חייכות ולרכנן פריך דלא הוון כתובים
הבאים כא' דהא אינטרוכי תרווייהו דת' אינט
משום דלא נילף ממוז' ופריה ורביה ואינט כי היכי
דלא זריכי לנש' ומלכת' ויכרך אותם וכו' וכי תרין
משום דהוית' ופריה ורביה ופרין הבן וכו' קשי
ארכנן נמי דלא הוון ת' ופריה ורביה כדהוה
אמרינן מעיקרא חלא ת' ופרין הבן וכו' וניחא
השתא דהדר פריך ולר' יוח' בן ברוקא וכו' דאילו
מאי דתריץ דת' ופרין הבן לא קו' חלא לרכי
יוחנן בן ברוקה אמאי הדר קאמר ולרכי יוחנן
וכו' דהא עד השתא נמי כדודי' קי מי' וניחא נש' כן
מאי דכתב רש"י זל לקמן זל הניחא וכו' לעיל קשי
דאותיבנ' ונילף מת' דשניהן משום דהוה ת'
ופרין הבן וכו' כנראה דקאי הקשיא דלעיל חליב'
דכ' ע' איכרא דיש לדק' בזה שהתוספות כתבו
לקמן בדה' משום שמחה דלר' יהוד' הוון ת' ופרין
הבן ופריה ורביה ג' כתובים ולפי מאי דפרישית
ליכא ג' כתובי' דהא זריכי פריה ורביה ונ' דרוק'
לר' יהודה הוא דכתבו התוספות כן א"כ אכש' לתרין
הקושיא מעיקרא מהכרח דיבור זה דלרכנן ליכא
למע' כלל בסברת ר' יוח' בן ברוקה דודאי אינט
מפ' פי' הפסוק כפריה ורביה חלא לא מצוה בעלמ'
לא לענין זיווי כדאית' כיבמות דף ס' ע"ט :

עוד

הקשה ה' מוהרש"ך זל לשתוק קרא
מת' ומדאינטרוך מוזה ידע' לה
דלמאי אינטרוך וכו' ע"ט כסוף הסוגיא הק' בן :
והנראה דהוה מרכי' ת' מלמען ירכן
ימיכס מוככרא גברי כעי חיי

והתוספות

וכו' ומדכת' כי היא חייך ואורך ימיו :
הודחקו בזה למעל' לתקן
פי' הפסוק א"כ נר' דקרא
דמוזיה אינו מיותר ומה שהתוספות עשו זריכות
למוזיה היינו משום דאשכחו למעבד זריכות אבל
כל עיקר כונתם אינה חלא לעשות זריכות למורא
לא למוזיה דמוזיה ליכא קרא מיותר' ומצאתי הון
לי בדברי תוספי הראש' זל' ולר' יוח' בן ברוקא
וכו' תימא אמאי לא פריך לרכנן דלהוון מור' ומוזיה
פ' כתובים הבאים כאחד אע"כ דמוזיה ממילא
לפקא מלמען ירכו ומיכס דליכ' יתורא ח' מלכתוב
מוזיה ולא לכתוב מורא זל' דקושיא דר' יוחנן בן
ברוקא

ברוקא
קראי ע
דהא ע
דף
מורי ה
וכמוחיל
אזמן גר
קש
הקט
הבאים
דכותו
הנשים
גרמא ד
מת' ל
עשה
ואפי'
ודיו'
שהזמן
בשורות
גרימא
חייכות
איכבא
דבר מב
פריך א
מאי איכ
אפכא
ושים פט
טעמא
חליבא
חליבא
הניחא
שהזמן
חלא
וכו פט
קש
דחמ' ק
גממילא

הדוקא עדיפא ליה דנפיק למזא זריכות לתרי קראי עכ"ל מכאן תראה דכמוזיה ליכא שום יתור דהא עיקר הפסוק אתא לגלות הפסוק ולא יותר

דף לה הניחא

למ"ד מני כתובים וכו' בכאן הקשה חזרי הרש"ד ז"ל למה חזר ואמר הניחא וכו' וכמוילת הכבוד אינה זריכה לפנים דלעיל הקשה הזמן גרמא וכאן הק' הניחא למנות שלא הזמן גרמ' וזה פשוט

וקשה

לי דלכאורה נראה דבע"ה הק' ב ק' שיות כיתרו וזאתו דמיעיק הק' למנות עשה שהזמן גרמא למ"ד ב כתובים הכאים כח מלמדים ומאי איכא למימר כנראה דכונתו להקשות דכונות עשה שהזמן גרמא יהיו הנשים חייבות וכאן הק' למנות עשה שלא הזמן גרמא דלמ"ד ב כתובים הב' כח מלמדים דמילף מת"ת לפטור וזה תימה דאיך יתרון לדעתו דכמוז' עשה שהזמן גרמא יהיו חייבות וכשלא הזמן גרמא יהיו פטורות:

ואפשר

דהכי פריך שאין לך הכרח ל' דליך ללמודו לא כמוז' שהזמן גרמא ולא בזנות שלא הזמן גרמא:

והיותו

נראה דהשתא פריך הכי הניחא וכו' ומאי אפכ דכונות עשה שהזמן גרמא יהיו חייבות וכשלא הזמן גרמא יהיו פטורות וא"ע גב דלק' אחר' ומלמז' עשה שהזמן גרמא נשים פטורות מכלל דשלא הזמן גרמא נשים חייבות היינו דוקא איכא דליכא שום קרא למימר איפכא דודאי הכרח הכי מחייבת כשאין שום דבר מבחון שיסתור זה תדע דהא במקום בגמרא פריך שא לא למ"ד תפילין מנות עשה שלא הזמן גרמא מאי איכא למימר וכתב רש"י והתם כשמו דאדרב' אפכא הוה לך למיז' דאיך יתכן דשלא הזמן גרמא נשים פטורות ושהזמן גרמא נשים חייבות והיינו שעמא משום דאיכ' למילף משל והק' כיון הקימתי אליכא דמ"ד ככ"כ מלמד' וכיון שכן השתא מני אליכא דמאן דאמר מלמד' קיימי' שפיר קפריך הניחא וכו' וממנה והק' מילף חייבא למנות עשה שהזמן גרמא ומת' ופדיון הבן כילף פטורא וק"ל: אלא למ"ד תפילין מנות עשה שלא הזמן גרמא וכו' פרש"י איפכא איכא למילף דשלא הזמן גרמא נשים פטורות וכו':

וקשה

דאם איתא דילכ' מתפילי' לשלא הזמן גרמא לפטור למה לי דכת' דחמ"ק קרא כפדיון הבן לפטור נשים לשתוק מיני' ומיילא ידעי' פטורא דנשי' מהיקש' דתפילין דהיו מנות עשה שלא הזמן גרמא:

ונראה

דכיון דהשתא קיימי' איכא דמ"ד שני כתובים הכאים כח מלמד' אינו מעלה ומוריד קרא דפדיון הבן כלל דהא ע' עכ"פ איכא למפרך כדזהו מפרך מעיקר' דנלמוד מת' ופדיון כיון דכ"ל דמלמדים כ"ס דהשתא איכ' היקשא לאפטורי נשים וכיון שכן עכ"פ אית' לנו למי' דהכי פריך נמא איכ' ולשתוק קרא מפדיון הבן דהא כיון דאיכא היקשא לפטור' מננות עשה שלא הזמן גרמא טוב אין נהיך קרא דפדיון הבן ככ"ל:

הנראה

איכא למי' דשלא הזמן גרמא נשי' פטורות ולקמן אליכא דר' יהודה כתב' זל מח"ל מהיכא תיתי פטור' למנות עשה שהזמן גרמא ויש לדק' למה שינה מלמטה למעלה דלעי' כתב דהקושיא היא למנות עשה שלא הזמן גרמא וכאן כתב שהקושי' לר' יהודה היא למנות עשה שה' ג' ונראה דע"כ מאי דפריך בגמרא הניחא למ"ד היא קושיא מחודשת מההיא דלעיל דהק' אלא למ"ד כ"כ הכאים כח מלמד' מל"ל וכו' ולכך פי' דהקושיא היא אפכא איכא למילף דשלא הזמן גרמא נשים פטורות מהיקש' דתפילין דהיקש' כל התורה כלה לתפילין וכשתרון לה אליכא דר"מ דלא ק"ל היא היקש' לא שייך למפרך לר' יהודה נגמור מהיקש' דמזי לך לשכחי בדקמשיני אליכא דר"מ דהיקשה דכל התורה כלה לתפילין לא משמע ולכך פרש"י דכונת הקושיא לר' יהודה מאי דהוה פריך מעיקר' אלא למ"ד מלמד' מאי איכא למימר ופריך מנות עשה שהזמן גרמא וה' ל' שלא הזמן גרמא דמזי למפרך ג' בדנמור מת' ופדיון הבן א"כ דלשלא הזמן גרמא לא קשיא ולא מידי דאפשר לתרץ בדתינו התוס' דהו' ג' כתובי' דפרה' ורבי' וק"ל: וליכא למימר דהו' ג' כתובים עם תפילין אליכא דר' יהודה דהא תפילין זריכי כי היכי דלא נקיש תפילין למוזיה ויהיו הנשים חייבות ולכך הו' רכו' התוספות לומר דליכא אלא פריה ורביה כהד' ת"ת ופדיון הבן דהשתא א"ע גב דת"ת זריכי כיון דפדיון הבן ופריה ורביה לא זריכי הו' ג' כתובים אכל' אי הו' פרויהו זריכי לא היו נחשבים אלא ככ' כתובי' הכאים כח ולא יותר:

תוספות

אלא למ"ד וכו' והיינו שעמא השע' אמרוהו על דכרי רש"י זל דעלה קאי והו' רכו' לתת טעם לומר דיליף מראיה ולא ממנה והק' ממש דהו' כעין מעוט' ודוקא משום דאית' לך מלמד אחר':

ועוד

כל כפי' התוספות עם שאדקדק כמה שמקשי' לקמן זל ואת' תנחומין גרמא וכו' ומאי קושיא דהא שלא הזמן גרמא ילפי' ממורא

עצמות יוסף

ממורא דהא בגמרא לא הוה פרוך טא למ' מלמד
אבל למד אין מלמד בדקא קאי ומה נריכי
התוס' להאריך בזה בקוסיות ותירוטים והנראה
כיון דהתוספות הוקשה להו' דמה ראה ר' יהודה
דלא דרש ההקש דכל התור' לתפילין ונגמור מינא
דשלא הזמן גרמא נשים פטורות בשלמא לשהזמן
גרמא ליכא טוס קרא למגמר ואדרבא ניח' למילף
מראיה כיון דממנה והקפל לא מניין למגמר דהוי
בעין מעטא אלא מהיקשה נגמור ויהיו פטורות
ממנות עשה שלא הזמן גרמא ותיירו דהו' ת"ת
וכדיון הכן וכו' ומש"ה ניחא טפי למגמר חייבא
צומרא ולא דריש הקש' דכל התורה לתפילין ולפי
ניחא לי כמ"ש התוס' דהוי כעין מעטא לאוממי
בתוכים לחודי כתבו כן אלא משום דאיכ' דוכתא
אחריתי למילף מינא :

ועוד

הוגרבו לכך כי היכי דלא נפרוך
אמאי לא דריש היקש' דכל התורה
כלה לתפילין כנר ואין דאיה מכאן לומר שהתוס'
חולקים על דס' בזה וכמ"ש הרב מוהר"ן ל"ב ז"ה
דקשה הרב מורי הרש"ם בסך דקאמר
בגמרא הוקש' כל התורה כלה
לתפילין וכו' דלשתוק קרא מהקפל לעשות חנה
והקפל שני כתוכים הנאים כאשר דהא כל התור'
ילפינו מתפילין ולכא למימר דהקפל אינטריך
לגופיה דהא מקו' דטכלי חייבים נשים לא כ"ש ל
ליכא למטעי בנשים כלל' ולי נראה דאף על גב
דכתבו התוספות דכיון דכתיב חייבא דנשים כמנה
עבדין קו' דהקפל היינו קודם דלא ידעי דהוקש'
כל התורה כנה לתפילין אבל השתא דכל התורה
כלה הוקשה הייתי אומר דהקפל הוי ככלל וטפלי
לא אינטריך אלא לתת שבר למיחיהם ולהפי' א'
אינטריך קרא דנשים וק"ל :

פיקקא

מנות לא תעשה מנה' המוכו'
אין לדקדק דידיעין דמנות לא
תעשה נשים חייבות מראינטריך כלשישמו בכל ת
האכל וכו' כנר' דככל תאכל נשים חייבות :
ונראה דהך קרא דמנה אינו קרא מיותר אלא ה
הקשא בעלמא ואי לאו דהוה לך קרא בעלמא
דשמעין מיניה דכלל תעשה בשים חייבות לא הוה
דרשינן כל שיסנו ככל תאכל וכו' :

ואי

אשמועינן הא משום דאיכ' איבוד נשמ'
וכו' : אין לדקדק דהא מנות עשה
שהזמן גרמא דליכא למימר הכי ואפילו הכי נשים
חייבות אכל בדמים דאש' לאו בר משא ומתן וכאיש
דבר מנו' הוי בר כפר' אכל לא האשה ולהכי נריכי
קראי הכא :

תוספות

איש דבר מנות ולא דיקא
דהא איתקש עבד וכו' :

האשה נקנית

קשה למה כתבו התוספות דלא דיקא' כיון דקול
דמנות עשה שלא הזמן גרמא נשים חייבות וכו'
ונראה דכונת התוספו' לומר דלישנא דקאמר בגמ'
איש דבר מנות דרך קתם כנר דקתם מנות אינם
קרויות אלא מנות עשה שהזמן גרמא וכו' אמרו
התוספות דזה הלשון לאו דיקא דהא איתקש עבד
לאשה לחיובי מנות וזה הלשון איתמר בגמרא
וקאי אמנות עשה שלא הזמן גרמא אלא הכונה ל'
דאינה חייבת כ"כ כמו איש והכונה דקאי אמנות
שהזמן גרמא דיקא' : אבל אין לדקדק מן הלשון
הקתם דקאמר בר מנות וכו' : עוד שכתבתי דרך
אחר בדבריהם ועלה דח' ק' ונ"ע :

פיסקא

כשלמ' כל תשחית וכו' אין לך
מואי בעי לעיל כל מנות לא תעשה
דחייבו מכלן דמראינטריך קרא להקפה והסתתה
לפטור מכלל דבעלמא חייב דאפשר לומר דמהכא
ולפינן דבעלמא פטור' איכא דיש לדקדק
דלעיל בעי מכלן כנראה דהסברא מחייב פטור
ואם כן לפטור לא אינטריך קרא דכל תשחית וכל
תקיף דהא מסברא ידעין לעיל וק"ל :

אי

בעית אימא סברא דהא לית להו זקן
וכו' נראה דהסברא היא דלית להו כלל
זקן וזה תימה דהא לחיובי אימא קרא מרשני קרא
וכו' ע"כ משא דלית להו זקן מדבעי קר' למעטיסנו
דודאי לאי בעית אימא סברא

ונראה

לא נכחש בזה וכודאי הך כיון
שרוב הפעמי' אין להם ובמינאות רחוק יקרה להם
זקן שפיר ילפינן הואיל ולינתהו בהסתתה וכו' אף
קשה כיון דע"כ יש פעמים דלית להו זקן נימא א'
איכא כל שיסנו בהקפה ישנו בהסתתה והני נמי
הואיל ולינתהו בהקפה איתנהו בהסתתה באותו
מינאות הרחוק וניחא טבי בהך כל שיסנו דילמד
תחתון מעלין ודמי לכל שיסנו ככל תאכל דמנה'
ונראה דכיון שאותו המינאות הוא רחוק אין לומר
דקרא אבר אתו' :

ואי

אל וכו' נשתוק קרא מיניה וכו' :
קשה דהא לא מני שתיק דאינטריך
לדרשא דלקיין לא יגלחו וכו' והקשה גופיה אומר
הכי לקמן : ונראה דה"ק למה לן למילף מג' ש
כילף מקו' וזהו הכונה כאו' בהתוק קרא וכו' אף יש
לדקדק כיון דהג"ש הכרח דלא מני שתיק מינה
כיון דאינטריך להא דלקמן ניחא שפיר למילף ג"כ
מהג"ש ענמ' הך דרשא דכשלמא אי כל עיקר הג"ש
אתא להא דרשא הוה שייך שפיר למידק נשת' מינ'
וכו' : ונראה דא"מ להך מלתא לא הוה לית
למילף מג' אלא מן' :

עוד

קשה כיון דלית לן ג"ש דפאה וכו' הך
דשני קרא בדיבור' למה לי והתוספו
קשו

קשו
לן פא
וכר'
קרא כ
וכו לא
כדיבור
מכתב
כדיבור
פרין ו

עוד

כוק ל
המסכה

אי

כתוב
דכר

ועוד

ולא ת
כלו ה
ואתה
יתכן ו
לשריט
ונשים

דף

בלמוד
קרא
ל' דכ
הוא מ
או דכ

דבר

לפטור
ג"ש אי
כין

מת

קרא ד
דאי

הקשו בהפך ותירצו וא"כ לפי דרכ' ז"ל דהשת' דאית
לן פאה פאה לא קדיבין אהך דשני קר' כדיבורי :
ונרא' דלפי המסקנא גם כן אית לן הך דרשא דשני
קרא כדיבורי והך יתורא מדלא כתיב את שבוקק
ובו לא הוה שמעינן שהוא מיותר אם לא דשני קרא
כדיבורי . ונראה לי הכרח לזה מדברי הר"א
שכתב שדין זה שהנשים פטורות הוא מדשני קרא
כדיבוריה וכו' ועם זה אינו עולה לפי האמת דהא
פריך ולא והתניא וכו' אללא ודאי דאף לפי האמת
אית לן הך דשני קרא וכו' כנר' לי :

עוד

יש לדקדק אמאי לא פריך מעיקרא
מתניתין אברייתא דקתני הרי הוא
כזון לכל דבריו : ונראה דמעיקרא ייטב
המאנה ואחר שהביא הפסוק הוה פריך והתניא
וכו' :

איסי

תני וכו' ואימא וכו' הא דלא פריך
ואימא בניס ולא כמות לשריטה וכי
כתיב כי עם קדוש קאי אגדידה ואקרא' משום ד
דבכר השיבו למעלה דקרא' ליתא אללא במקו' שער
וקיל טפי משריטה :

ועוד

דבניס אחס אינו מתיישב אלא אמאי
דכתוב בקרא דהיינו לא תתבודדו
ולא תשימו קרח' אבל כי עם קדוש הוא כתיבת טעם
כלו' הוהרתו אחרים כזה בעבור שאתם עם קדוש
ואתם מזה על השריטה אבל גבי בניס אחס לא
יתכן זה כלל : ואין לדקדק דלא אינטרין קרא
לשריטה לחיובא דת' פ' ל' דהוה מנות לא תעשה
ונשים חייבות דהיינו טועה משום דשריט וגדידה
חדא מלתא וק"ל :

דף לו א"ב

הקשו לדעת רבנן וזה תירוצן
גלמוד מדכריהם דרבנן ק"ל דהפסיק הענין לענין
קרחא מהכרח דכתיב כי עם קדוש ולפי דכריהם
ז"ל רבי פריך לעיל השתא נמי נימא הפסיק הענין
הוא מהכרח דכתיב כי עם קדוש דאם לא כן הייתי
אז' דכלן פטורות : ויש לדק' א"כ קרא מעיקרא
למה לי כלל עיני' .

דבא

אמר היינו טעמא דאיסי וכו' אין
לדקדק לשתוק קרא דתפילין לת'ת
לפטור נשים וידעין לה מדאינטרין היקשא דהא
ג"ש אינטרין לאשמעינן מקום התפילין וק"ל :

בין

לרבא ובין לאכיי וכו' ה"ה דהוה אזי
למכעי אליבא דרבנן אללא דפריך
לאכיי ולרבא אפילו אליבא דאיסי וק"ל :

סתניתין

הקמיוכו וכו' תוספות קשה
למה לי קרא בתוספות דמדאינט'
קרא דכף כף מסוטה ידעין דנשים דעלמ' פטורות
דאי' אשמעינן מסוטה ח'ובא לשתוק קרא מכף כף

וכל התורה ילפינן מקוטה אללא ודאי דמשום דק"ל
בעלמא דנשים פטורות אינטרין כף כף לפטור :
ונדחיק נראה דכיון דככל העבודות נשים כטורות
הייתי אומר דנהי דכסוטה חייבות לכתחי' להניף
אבל בעלמא לא הייתי יודע לא פטר ולא חיוב אלא
הייתי אומר דהוי כסוטה דכסירה בנשים אבל לא
למנו' דהא חיוב מזה לא הוה ילפינן מס'ט' ולהכי
אינטרין כף כף בגזירה לומר דלכתחילה צריכא
להניף ואלו המדרגות נראה שהם הכרח לדברי
התוספות שכתבו דתוספה אינט' למעוטי משום ד
דאשכחן תוספה דבשרא וכו' א"כ נראה דכיון דהך
דינא דכסוטה אינו מבורר אללא מג"ש דיר יד אפטר
שהג"ש דכסוטה מש' לוי' לא אתיא אללא לאירך נד' ד
דעביד בגמרא מה להלן כהן וכו' ואינטרין כף כף
וגילה לנ"ש השתא דכסוטה נמי חייב והיינו למדים
מיניה בעלמא להכי אינטרין קרא למעט בתוספה
כניש וכו' .

תוספות

הקמיוכות וכו' נראה דהרגישו
דחתנא לא קדר דבריו בקדר
העבודה דהתוספה היא כחזה השלמים והיא אחר
קבלת הדם ולזה תירצו שהת' קדר דבריו יפה דכ'
חלוקות הראשונות שנאם התנא תחילה לפי שהם
כניש כנר' לי :

כלל תוספות

ומה כן נאז' וכו' וז"ל וכו'
התוספות

חידושו לנו כלל יפה דהיכא
דבעינן למילף מלתא רבה דאינו מוהג כשאר
המקומות דחינן הק' כפרבא כל דהו' : ולק' שייט
התוספות נראה לרד' דנחזור הק' למקומות ע"ד
זה ונאמר ומה שחייטה שנייה הכתוב בבן צאן לא
קבע לו כהן השחיט' שנייה בבן עוף צייה שתהיה
ע"י כהן הוא ה שנייה לבן צאן שתהיה ע"י כהן אינו
דין שתהיה בבן עוף ע"י כהן והשתא ליכא למימר
טעון כלני עז' וכו' יוכיח דאיכא למימר מה להתם
שאינו כהן : כלל ולכך לא צייה אותו שיהיה ע"י כהן
וכשתעיין תמצא שנוכל לעשותו יוכיח בקל ית' :
עד כתבו ועז' וכו' פירוש דכריה' שהק' חבן עוף
ענמו וכלילא אמ' הכי בין עוף שכתולת טעון כהן
הפך שאר קרככות אינו דין שיהיה טעון כסוף בכל
הקרככות ומאי דנקט בגמר ומה כן צאן וכו' קמ"ך
אסוף הק' דבן עוף אללא שהביאולסיעו לו שבן
עוף חמור בתחילתו מה שאין כן בשאר הקרככות
כלל :

תוספות

מבנים כהן וכו' : קשה לי
לפי תירוצן האחרון שכתבו
אוחו בשפת הכלי וכו' אמאי אמרינן במנחות אין
תוספה בחיבורין היכי לעביד וכו' דהא אכ' להניף
כגון שישמור א' על שפת הכלי למעלה ואחד למטה
ואלי

ויק' דק"ל
ת' וכו'
מ' וכו'
ת' חייב
וה' חמור
ק' עבד
בגמרא
דכוסה ל'
אמורות
מן הלשון
בתי' דד'
: חין לר'
ת' תעשה
השחתה
דמהכח
ולדקדק
פ' טור
חית וכל
: להו וק'
להו כלל
שני קרא
עוטיהו
ז' סכרא
הק' כיון
דה' להם
וכו' ח'
מ' א'
הכי נמי
ה' כחותו
דילמד
דמנה'
אין לומר
: ו'
אינטרין
יה' אמר
ק' מ' ג'
א' י'
מינה
ל' כ'
ק' הגש'
ת' מי'
הוה ליה

עצמות יוסף

ואולי כיון שצריך גם כן שיהי' הכהן מניף אין בכלי
שיעור להחזיק שלשה ידים כאחד :

דף לו לו

מתניתין

כל מצוה וכו' : **גמ'**
ומאי תלויה וכו' והרי
תפילין ופטר חמור וכו' אף על גב דלעיל כסוגיא
דמזות עשה אפיק' דאין למדים מן הכללות ואפי'
במקום שנאמר בו חוץ וכו' ומניין למימר הכא תנא
וסייר נרא' דזה לא יתכן כטוס פנים חדא מדפליג
רבי אליעזר דאמר אף החדש אלמא ת"ק בדקדוק
בקט מלתיה ערלה וכלאי בדוקא : ועוד דאין טוס
טעם כהני תפילין ופטר חמור שאינם בכלל ביאה
דכתי' כהו' :

הרי

תפילין וכו' יש לדקד' נימא דה"ק כל
מצוה התלויה בארץ שחייבים בה
בין גוים בין יש' אינו כוהג אלא בארץ ולהכי תפילין
ופטר חמור אף על גב דכתיב כהו כוהג כוהג גס
בח"ל שאינו כגוים דהא כבי האי גונא תרינו כירוש'
אקושיא דחלה וכמו שכתבו התוספות : וכו'
דיט לחלק בדדעת המקשה דקס"ד דכל מצוה
התלויה היא כהוש' כל מאי דכתיב בה ביאה אש כן
הכלל הוא למאי דכתוב בתורה ואין לחלק כביאה
דכתוב בתורה בין חייבים בה הגוים לאין חייבים
אכל לדעת הייתר דה"ק כל שהוא חובת קרקע
דשתתא הכלל אנו כמאי דכתוב בתורה אלא הם
דברי התנא דכלול במלתיה והשתא נאמר דהתנא
לא גקט הכלל אלא כמאי דהנינו בין בישראל בין
בגוים ולכך לא גקט התנא חלה לפי האמת :

מנא

ה"מ ובאילולא היה שום קר' דבארץ
וקרא שרבה כל הזמן אשר אתם ח'
חיים הייתי ואמר דהמצוה דכתיב בה ביאה כוהג
בארץ ומאי דלא כתיב בה ביאה כוהג בין בארץ
בין בח"ל דאי לא הוה כתיב אלא בארץ הייתי או
דכל המצות אינם כוהגות אלא בארץ ואי לא הוה
כתיב אלא כל הימים הייתי אומ' דכל המצות שוות
אפילו בח"ל להכי אינצריכו תרווייהו ככל בהכרח
במה שהיה נראה לדקדק לבאורה לשתק קרא מ'
מבארץ או מאשר אתם חיים בלא זמנא סברא ולפי
שהדבר כפשוטו לא אצריך כוה' :

אחר

שרבה הכתיב מעט וכו' על כדחימו
לשון הנמרח הוא לשון ככד דהא
בקרא הוא להטך דכתחילה נכתב המיעוט ואחר
כך הדיכוי :

ונראה

דה"ק מאחר שריבה הכתיב
ומעט מעתה אמרינן שיצא
ולמד ממה שכתוב בענין וכו' :

האשה נקנית

תוספות

כל מצוה וכו' כסדר כתבתו
בשמעתין לפי תירוק הירוש'
אמאי פריך בגמרא מתפילין ופטר חמור וכו' וכמה
שכתבו ולא משני לפי שהוא מדרבנן קשה דנר'
דהוה מצו' לשנויי הכי ומדלא משני הוכיחו התוספ'
מה שהוכיחו ואין יתכן זה דהא כלאים דהוי דרבנן
ואפילו הכי נקט' התנא : וכדוחק יל' דמ"ש ולא
משני היינו לקיימתו דפריך והרי חלה וכו' ומאי
קושי' היא זו דמני לשנויי עד שמשני אקושי' דמעט'
כלו' דלא פריך מטעם זה שהוא מדרבנן ד"ה בחלה
ונראה דה"ק כיון דהתנא קאמר חוץ ממכלאים דהוי
דרבנן אפילו דככלל כלאים הווי כל מילי דרבנן
ומיכא ידעינן חלה וזהו כונת התוספות כאו' ולא
משני דלא תני ליה לפי שהוא דרבנן כלו' והוי כ'
בכלל כלאים :

עוד

כתבו דחלה שהחיו' בא עי' גלגול וכו'
יש לדקדק דא"כ מאי הוקשה לירוש'
מחלה ליטני דחלה הוי כחופת הגוף : ונראה
דהתוספות לא כתבו כן אלא בערך תרומה ומעשר
אכל לעולם דחלה חובת קרקע היא וכ"כ רש"י ז"ל
בשמעתין דהוי חובת קרקע :

עוד

כתבו דדמי' ערלה אסורין וכו' אף על
גב דאמרינן בס"הי האיש מקדמכרן
וקדם בדמיהן מקדמת היינו דוקא לקנין אש מטוס
פריה ורביה אכל המוכר אסור ליהנות ממנו ועיין
דכרי הר"א ששלי האיש וקדמ' : ומ"ש התוס'
ויל' דאין קנין לגוי להפקיע וכו' אף על גב דאיכא
פלוגתא דאמוראי כפר' השולח אש יש קנין לגוי או
אין קנין נראה דהכא כולי עלמא מודו דמטעם ש'
שעבוד המס אין קנין וכו' :

פיסקא

איכעיל ליה : והק' ת"ק חוץ מן
הערלה וכלאים וכו' דהלכתא
וכו' כלו' דהכי קיימא לן אכל לאו למימר דערלה
וכלאים הוי הלכה למשה מסיני דהא לקמן אמרינן
דערלה הלכה והכלאים מדרס וכערלה איכא מ"ד
הלכת מריבה :

ומאי

אף אקמייתא וכו' ולפ"ו נראה דלא
גזק' במתניתין רבי אליעזר אומר
אף מן החדש דלשון מ' נראה דקאי אפיכא לא גר'
אף החדש וכן נרא מדברי רש"י במשנ' ולקמן כסוף
הסוגיא וק"ל :

דתניא

ללמדך וכו' א"ל שבת ק"ו היא
וכו' : וק' כי היכי דרבי
ישמעאל יליף שאר מקומות אביאת נסכים מטוס
דגלי קרא דלכס ללמד דהי' לאחר ירושה וישיבה
אמאי לא ילפינן ממושב דשבת דהוי בכל מקום ש'
שאתם יושבים כיון דאיכא ק"ו והק' וגי'לה דמושב
הוי בכל מקום שאתם יושבים : ונרא דאיכא
למפרך :